

HISTORIE OG FILOSOFI

Formål

Mennesker er historieskapte og historieskapende. Dette preger menneskers tenkning, handlinger og deltakelse i ulike fellesskap. Ved å binde sammen kunnskaper om historie og filosofi med ferdigheter i historisk tenkning og filosofisk refleksjon kan programfaget historie og filosofi åpne for nye perspektiver på mennesket i historien og historien i mennesket.

Programfaget skal danne grunnlag for å utforske historiske forhold og hendelser fra ulike synsvinkler og vurdere motsetninger og konflikter i et historisk og nåtidig perspektiv. På denne måten skal programfaget bidra til å gi innsikt i og forståelse for den historiske og filosofiske bakgrunnen for idealer og verdier som har preget og preger utviklingen av kulturer og samfunn. Slik innsikt kan også legge grunnlag for en nyansert og åpen dialog og forsoning på tvers av historiske motsetningsforhold.

Programfaget historie og filosofi skal gi eleven opplæring i kildekritikk og evne til å vurdere informasjon, og til å kunne skille mellom informasjon og dokumentasjon. Dette er viktige ferdigheter for demokrati, rettsstat og vitenskap, og for aktiv deltakelse i informasjonssamfunnet.

Programfaget skal bidra til å utvikle den enkeltes historiebevissthet og evne til filosofisk samtale, og stimulere til undring over hvordan mennesker har levd og handlet gjennom tidene. Gjennom arbeid med historie og filosofi skal eleven utvikle evnen til å forstå og gjøre verdivalg. Å kunne identifisere ulike tenkemåter og hvordan de har påvirket mennesker og samfunn, kan bidra til at eleven forstår samtiden bedre. Programfaget skal danne grunnlag både for allmenndannelse, økt selvinnsikt og videre studier. Gjennom opplevelse, innlevelse og kritisk analyse skal opplæringen i programfaget stimulere eleven til kunnskapssøking, undring, refleksjon og engasjement.

Historie og filosofi 1

Timer: 140 timer/år

Karakter: Elevene skal ha standpunktkarakter

Eksamen: Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen

Hovedområder

Oldtid og myter

Hovedområdet oldtid og myter dreier seg om mennesker, samfunnsforhold og ideer i eldre kultursamfunn, Det handler om myter som erkjennelsesform og historiefortellinger. Tidsforståelse og hva ikke-skriftlige kilder kan fortelle om samfunnene, inngår i hovedområdet.

Antikken og samtalen

Hovedområdet antikken og samtalen dreier seg om utviklingen av kulturene rundt Middelhavet. Naturfilosofien og den athenske filosofien om menneske og samfunn inngår i

hovedområdet. Det handler om de første historiske beretningene menneskene skapte og hva beretninger betyr i historieforskning. I hovedområdet er filosofisk samtale og begrepsutvikling sentralt.

Middelalder og kildebruk

Hovedområdet middelalder og kildebruk handler om endringene i samfunn og tenkemåter i perioden. Religionenes og filosofiens betydning for kulturspredning og menneskers tenkning er sentralt. Hovedområdet handler om vurdering av historiske kilder og betydningen av "store fortellinger", periodisering, kontinuitet og forandring.

Renessanse og forklaring

Hovedområdet renessanse og forklaring handler om samfunnsforståelse og utviklingen av ideer i renessansen. Det omfatter også reformasjonen og boktrykkerkunstens betydning for utviklingen i Europa. Sentrale fagbegreper som sammenlikning, forklaring, motiv, årsak og virkning inngår i hovedområdet.

Historie og filosofi 2

Bakgrunn: Historie og filosofi 1

Timer: 140 timer/år

Karakter: Elevene skal ha standpunktkarakter

Eksamen: Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen

Hovedområder

Mennesket i moderne tid

Hovedområdet mennesket i moderne tid dreier seg om moderniseringsprosessene fra midten av 1800-tallet, og hvordan de former og blir formet av mennesker. Sentralt er filosofiske diskusjoner omkring det moderne og det postmoderne i samfunnet og i menneskers tenkning. Hvordan mennesker i moderne tid samler historisk erfaring og utvikler historiebevissthet, inngår i dette hovedområdet.

Kunnskap og sannhetssøken

Hovedområdet kunnskap og sannhetssøken handler om vitenskapelig metode. Hovedområdet dreier seg om sannhet og objektivitet, og hvordan vitenskapen har preget moderne samfunn. Naturvitenskapens begrensninger og utfordringer og utviklingen av nye metoder inngår i hovedområdet.

Eksistens og mening

Hovedområdet eksistens og mening handler om hvordan mennesket har reflektert over eksistensielle og etiske spørsmål i møte med samfunnsendringer i moderne tid. Å identifisere og diskutere menneskesyn og historiske identiteter er sentralt i hovedområdet.

Felleskap, produksjon og forbruk

Hovedområdet felleskap, produksjon og forbruk dreier seg om hvordan endringer i produksjon og forbruk har preget menneskers hverdag og forestillinger. Det handler om hvordan sosial tilhørighet og etnisitet har satt grenser for mennesker, og hvordan grensene

har vært utfordret, overskredet og endret. Samfunnssyn og kulturforståelse og hvordan filosofer diskuterer kultur og samfunn, inngår i hovedområdet.

Politiske ideer og ideologier

Hovedområdet politiske ideer og ideologier dreier seg om hvordan ideer og tenkemåter former ideologier. Det handler om hvordan ideologier har påvirket mennesker, politisk tenkning og samfunnsinstitusjoner i nyere tid. Forholdet mellom autoritær og demokratisk tenkning og mellom idealer, mål og virkemidler i politikken inngår i hovedområdet.

Historieforståelse, historiebevissthet og historiebruk

Hovedområdet historieforståelse, historiebevissthet og historiebruk handler om hvordan historie blir forstått og brukt av individer, grupper og samfunn. Det dreier seg om historiesyn og hvordan kunnskap om fortiden utformes gjennom erindring, kritisk undersøkelse og diskusjon.